Załącznik Nr 2 do Uchwały
Nr 311/5776/2022
Zarządu Województwa Podlaskiego
z dnia 16 grudnia 2022 r.

Załącznik do programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 nr I

Wykaz gmin doświadczających kumulacji negatywnych czynników społeczno-gospodarczych

Wykaz gmin z obszaru powiatów graniczących z Białorusią i Rosją, o szczególnej kumulacji negatywnych tendencji społeczno-gospodarczych

1. Zarys problematyki

Podlaskie, dążąc do osiągnięcia pozycji dobrze rozwiniętego oraz atrakcyjnego pod względem jakości życia regionu dzięki wykorzystaniu potencjałów rozwojowych, technologii, unikalnych walorów środowiska oraz kompetencji i aktywności mieszkańców, musi zmierzyć się z wyzwaniem eliminowania deficytów o charakterze społeczno-gospodarczym.

Potencjał i zasoby rozwojowe regionu pozwalają na przezwyciężanie wielu barier i kontynuację korzystnych trendów, niemniej obszary kumulacji negatywnych czynników społeczno-gospodarczych wymagają szczególnego podejścia.

Podlaskie cechuje bardzo niska atrakcyjność inwestycyjna regionu (16. pozycja wśród województw), co przekłada się na małą aktywność kapitału zewnętrznego oraz na niską wartość nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach. Nie bez wpływu na sytuację społeczno-ekonomiczną regionu pozostaje specyficzne położenie na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej (granica z Białorusią i Rosją). Zwłaszcza w obecnej sytuacji międzynarodowej agresji Rosji na Ukrainę szczególnych problemów mogą doświadczać obszary powiatów bezpośrednio graniczących z Białorusią (sejneński, augustowski, sokólski, białostocki, hajnowski, siemiatycki) oraz z Rosją (suwalski).

2. Potrzeba szczególnej zachęty

Ze względu na agresję Rosji na Ukrainę i trwający za wschodnią granicą konflikt zbrojny (oraz pozostawanie Białorusi w strefie wpływów agresora), znacząco wzrosło ryzyko inwestycyjne na terenie województwa. Województwo podlaskie położone jest wzdłuż wschodniej granicy zewnętrznej Unii Europejskiej (granica z Białorusią oraz trójstyk granic Polska-Litwa-Rosja). To wyjątkowe usytuowanie w połączeniu z tradycyjnie wysoką kumulacją negatywnych czynników społeczno-gospodarczych (potwierdzoną wskaźnikami wskazanymi w dalszej części załącznika), wymaga zbudowania szczególnie silnych instrumentów zachęty o charakterze dotacyjnym. Bez wsparcia bezzwrotnego obszarom tym grozi pogłębienie negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych. Wsparcie dla inwestycji wspierających konkurencyjność MŚP będzie mogło być realizowane w ramach Priorytetu I FEdP, celu szczegółowego (iii): *Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne* (Działanie 1.3). Będzie służyć

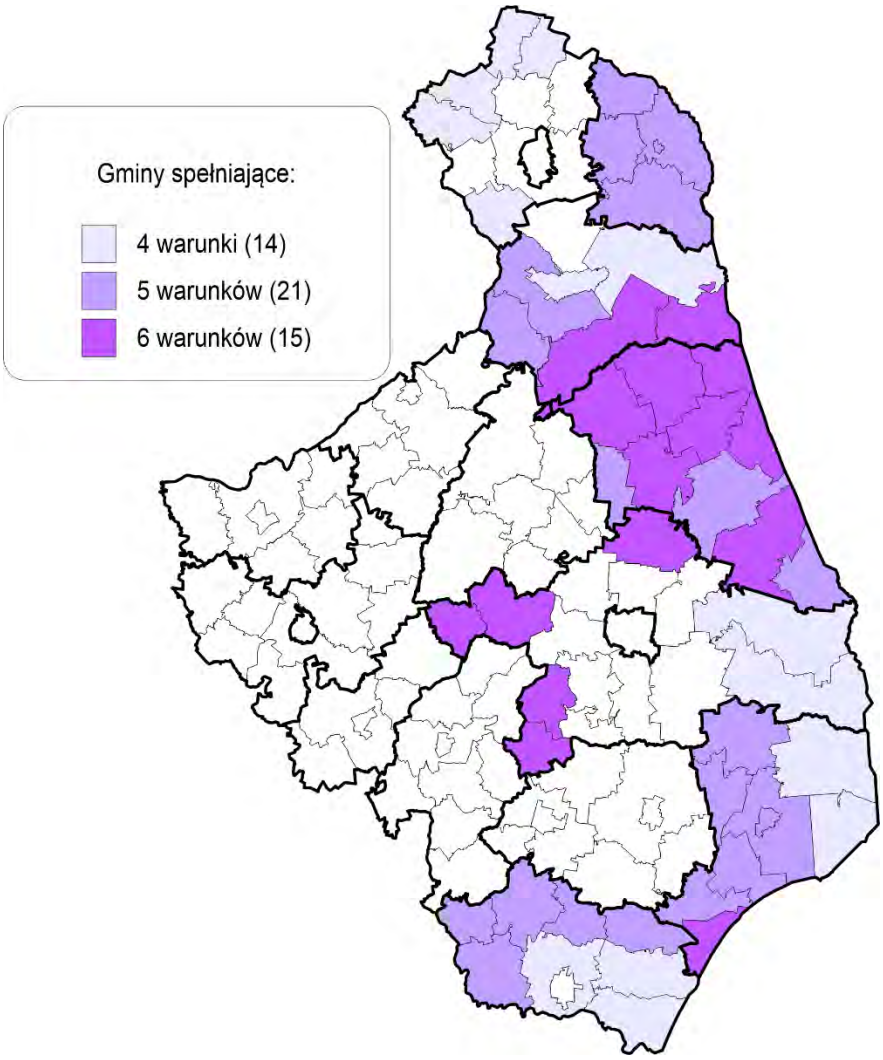
przyciągnięciu inwestorów i tworzeniu nowych miejsc pracy w gminach z obszaru powiatów graniczących z Białorusią i Rosją i doświadczających kumulacji negatywnych czynników społeczno-gospodarczych. Będzie stymulować również rozwój firm już funkcjonujących w obszarze i ich konkurencyjność, co przełoży się na tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost przychodów przedsiębiorstw i pracowników otrzymujących wynagrodzenie za pracę w tych przedsiębiorstwach. Tworzone w ten sposób stabilne warunki pracy członkom gospodarstw domowych usytuowanych w gminach objętych wsparciem przyczynią się do zahamowania migracji, zmiany decyzji prokreacyjnych, co ma szanse zahamować czy odwrócić negatywne procesy ludnościowe. Większe przychody przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, przekładają się na wzrost przychodów gmin z podatków, które dzięki temu inwestują w dobra publiczne poprawiając warunki życia mieszkańców i również przyczyniają się do zmiany decyzji migracyjnych, uwarunkowań następstwa pokoleń i tym samym zmiany negatywnych trendów demograficznych.

3. Metodologia wyznaczenia i charakterystyka obszaru

Wyznaczając gminy, na obszarze których będzie mogło być realizowane wsparcie konkurencyjności MŚP w formie bezzwrotnej, wzięto pod uwagę wszystkie gminy z obszaru powiatów graniczących z Białorusią (sejneński, augustowski, sokólski, białostocki, hajnowski, siemiatycki) i Rosją (suwalski) oraz poddano je analizie pod względem sytuacji społeczno-gospodarczej odnosząc się do sytuacji w województwie. Wysoka kumulacja negatywnych czynników społeczno-gospodarczych na terenie gmin objętych wykazem została potwierdzona następującymi wskaźnikami odzwierciedlającymi problemy zasygnalizowane w pkt. 2:

1) wskaźnikiem ponadprzeciętnego poziomu bezrobocia (wskaźnik agregowany na poziomie powiatów) w porównaniu do poziomu bezrobocia w województwie;
2) wskaźnikiem dochodów podatkowych gmin na poziomie niższym od uśrednionej wartości dla województwa (wskaźnik Gg);
3) procentową zmianą liczby ludności (liczba ludności według stanu na 31 grudnia 2021 w odniesieniu do stanu na 31 grudnia 2014 roku) – spadek liczby ludności większy niż w skali województwa;
4) wskaźnikiem podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wskaźnik wyrażający poziom przedsiębiorczości, uzyskujący wartość niższą niż wartość dla województwa;
5) wskaźnikiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym – wartość wskaźnika niższa niż wartość dla województwa;
6) saldem migracji ogółem (wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały) na 1000 ludności – wartość wskaźnika niższa (destymulanta), oznaczająca wyższy poziom migracji niż obserwowany w województwie.

Na obszarze wszystkich wymienionych w pkt 4 gmin kumulują się negatywne tendencje – co oznacza występowanie łącznie co najmniej 4 warunków z 6 wyżej wymienionych. Wykaz obejmuje 50 gmin, ich powierzchnia wynosi około 48% powierzchni województwa. Pomimo pokrycia niemal połowy powierzchni województwa, liczba mieszkańców tych obszarów stanowi jedynie 24% populacji województwa, zaś odsetek przedsiębiorstw zarejestrowanych na wyznaczonym obszarze stanowi jedynie 18% ogólnej liczby przedsiębiorstw z terenu całego województwa podlaskiego.

4. Wykaz gmin województwa podlaskiego o szczególnej kumulacji negatywnych tendencji społeczno-gospodarczych

Lp.	Nazwa gminy	Powiat	Rodzaj gminy
1.	AUGUSTÓW (miasto)	augustowski	gmina miejska
2.	AUGUSTÓW	augustowski	gmina wiejska
3.	BARGŁÓW KOŚCIELNY	augustowski	gmina wiejska
4.	LIPSK	augustowski	gmina miejsko-wiejska
5.	PŁASKA	augustowski	gmina wiejska
6.	SZTABIN	augustowski	gmina wiejska
7.	CZARNA BIAŁOSTOCKA	białostocki	gmina miejsko-wiejska
8.	GRÓDEK	białostocki	gmina wiejska
9.	ŁAPY	białostocki	gmina miejsko-wiejska
10.	MICHAŁOWO	białostocki	gmina miejsko-wiejska
11.	POŚWIĘTNE	białostocki	gmina wiejska
12.	TYKOCIN	białostocki	gmina miejsko-wiejska
13.	ZAWADY	białostocki	gmina wiejska

14.	HAJNÓWKA (miasto)	hajnowski	gmina miejska
15.	BIAŁOWIEŻA	hajnowski	gmina wiejska
16.	CZEREMCHA	hajnowski	gmina wiejska
17.	CZYŻE	hajnowski	gmina wiejska
18.	DUBICZE CERKIEWNE	hajnowski	gmina wiejska
19.	HAJNÓWKA	hajnowski	gmina wiejska
20.	KLESZCZELE	hajnowski	gmina miejsko-wiejska
21.	NAREW	hajnowski	gmina wiejska
22.	NAREWKA	hajnowski	gmina wiejska
23.	SEJNY (miasto)	sejneński	gmina miejska
24.	GIBY	sejneński	gmina wiejska
25.	KRASNOPOL	sejneński	gmina wiejska
26.	PUŃSK	sejneński	gmina wiejska
27.	SEJNY	sejneński	gmina wiejska
28.	DROHICZYN	siemiatycki	gmina miejsko-wiejska
29.	DZIADKOWICE	siemiatycki	gmina wiejska
30.	GRODZISK	siemiatycki	gmina wiejska
31.	MIELNIK	siemiatycki	gmina wiejska
32.	MILEJCZYCE	siemiatycki	gmina wiejska
33.	NURZEC-STACJA	siemiatycki	gmina wiejska
34.	PERLEJEWO	siemiatycki	gmina wiejska
35.	SIEMIATYCZE	siemiatycki	gmina wiejska
36.	DĄBROWA BIAŁOSTOCKA	sokólski	gmina miejsko-wiejska
37.	JANÓW	sokólski	gmina wiejska
38.	KORYCIN	sokólski	gmina wiejska
39.	KRYNKI	sokólski	gmina miejsko-wiejska
40.	KUŹNICA	sokólski	gmina wiejska
41.	NOWY DWÓR	sokólski	gmina wiejska
42.	SIDRA	sokólski	gmina wiejska
43.	SOKÓŁKA	sokólski	gmina miejsko-wiejska
44.	SUCHOWOLA	sokólski	gmina miejsko-wiejska
45.	SZUDZIAŁOWO	sokólski	gmina wiejska
46.	FILIPÓW	suwalski	gmina wiejska
47.	PRZEROŚL	suwalski	gmina wiejska
48.	RACZKI	suwalski	gmina wiejska
49.	RUTKA-TARTAK	suwalski	gmina wiejska
50.	WIŻAJNY	suwalski	gmina wiejska